

Teknik Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi

Kemal ÖZTEMEL

ÖZET

Bu çalışmada, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, öğretim durumu, yaş ve ikamet edilen yere göre uyum düzeylerinde fark olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmaya 60 kız 214 erkek olmak üzere toplam 274 öğrenci katılmıştır. Veriler Hacettepe Kişilik Envanteri ile toplanmış olup toplanan veriler, ikili gruplarda t testi, üç ve daha fazla gruplarda ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yoluyla analiz edilmiştir. Çoklu gruplarda farkın anlamlı çıktığı gruplarda farkın kaynağı Tukey testi ile incelenmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin uyum düzeylerinde cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından anlamlı fark olduğunu; sınıf düzeyi, öğretim durumu ve ikamet edilen yer değişkenleri açısından anlamlı fark olmadığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal uyum, kişisel uyum, genel uyum, Hacettepe Kişilik Envanteri, Teknik Eğitim.

Investigation of Adjustment Levels of Technical Education Faculty Students

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine whether there were differences studying at the Technical Education Faculty students' in their adjustment levels in terms of gender, grade levels, age, teaching status and place of residence. The sample of the study was consisted of 60 female and 214 male in total 274 college students studying at Gazi University Technical Education Faculty. Data was collected by the Hacettepe Personality Inventory and analyzed by using t test and one-way analysis of variance (ANOVA). The source of significant difference in the multiple groups was analyzed by Tukey test. The results of t-test and ANOVA indicate that students' adjustment levels differ significantly in terms of gender and age, and do not differ significantly in terms of grade levels, teaching status and place of residence.

Keywords: social adjustment, personal adjustment, general adjustment, Hacettepe Personality Inventory, technical education.

1. GİRİŞ

Uyum kavramının tanımına ilişkin literatürde farklı tanımlar olmakla birlikte Köknel uyumu, dış ve iç ortamdaki kaynaklanan, doğal ve toplumsal koşulların neden olduğu değişikliğe alışma süreci olarak ifade etmekte ve bireyin kendi benliğiyle ve çevresiyle dengeli ve etkili bir ilişki kurabilmesi, geliştirebilmesi ve sürdürülebilirliği şeklinde tanımlamaktadır (1). Bu tanım, içinde iki yönlü bir süreci barındırmaktadır. Birincisi yaşamı boyunca devamlı bir değişim ve gelişim içerisinde olan bireyin kendisinde meydana gelen biyolojik, zihinsel, sosyal ve duygusal değişiklikleri kabul ederek, onlara uygun davranış ve tutumlar göstermesidir. Bu, bireyin kendi benliği ile dengeli olması anlamına gelmektedir. İkincisi ise çevresindeki diğer insanlarla olumlu ilişkiler kurması ve etrafına (olaya, olguya, bireye, nesneye) uygun tepkiler vermesidir. Bu durum bireyin çevresiyle dengeli olması anlamına gelmektedir. Bireyin hem kendisinde meydana gelen değişiklikleri hem de diğer insanlarla olan ilişkilerini ahenkli bir şekilde uzlaştırabilmesi onun uyumunu oluşturur.

Makale 16.02.2011 tarihinde gelmiş 25.03.2011 tarihinde yayınlanmak üzere kabul edilmiştir.

*K. ÖZTEMEL, G.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
e-posta : oztemel@gazi.edu.tr*

Digital Object Identifier 10.2339/2010.13.4, 319-325

Birey yeni bir sosyal çevreye girdiğinde, yalnızlık ve sosyal bağların kopması ya da zayıflaması gibi iki önemli problemi bir arada yaşayabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında uyum bireyin yeni girdiği sosyal ortamda, sahip olduğu duygusal özelliklerden güç alarak zorlanma durumunun azalması süreci şeklinde de tanımlanabilir (2). Bireyin uyum düzeyi arttıkça duygusal sorunlarla mücadele kolaylaşmakta ve buna bağlı olarak duygusal sorunlarda azalma görülmektedir (3). Ancak hem kişisel hem de sosyal uyum zayıfladığında ise kaygı ve çaresizlik gibi duygular daha yoğun olarak yaşanmakta ve birey üzerine düşen sosyal rolleri yerine getirmekte güçlük çekmektedir (4). Öte yandan sosyal etkinliklere katılım, hobiler ve akranlarla kurulan olumlu ilişkiler, bireyin kendini duygusal yönden iyi hissetmesine neden olmakta ve uyum sağlaması kolaylaşmakta ve güçlenmektedir (5,6).

Ergenlikten yetişkinliğe geçiş süreci olarak değerlendirilen üniversite yılları, bireyin çok çeşitli problemlerle karşı karşıya kaldığı ve bu problemlerin üstesinden gelme zorunluluğu yaşadığı dönemlerden birisi olarak düşünülebilir. Bu dönemde toplum bireyi bir çocuk olarak görmediği gibi ona henüz yetişkin rolünü, statüsünü ve işlevini de tam anlamıyla vermemiştir (7,8). Bu dönemde birey, bir yandan kendi bedeninde var olan değişim ve gelişmeye uyum sağlamaya çalışır-

ken öte yandan toplumun ondan beklentilerine cevap verme ve toplumsal rol ve kurallara uyum sağlamak zorunda kalmaktadır. Toplum tarafından ne ergen ne de yetişkin olarak kabul edilen birey, çocukluktan yetişkinliğe geçme döneminin sıkıntıları ile birlikte bazı karmaşalar, çelişkiler ve uyum güçlükleri yaşayabilmektedir (9). Kendinden hiç memnun olmayan ve her şeyin daha iyisini gerçekleştirmeye çalışan birey, bu dönemde sürekli ideal benliğini aramakta, benliği arama çabası içinde gidiş gelişler yaşamakta, zaman zaman bocalamakta, kararsız, isyankar ve alışılmışın dışında davranarak deneme yanılma yoluyla birçok engelleri aşmaya çalışmaktadır (10,8). Ayrıca ruhsal açıdan çalkantıların yaşandığı bu evrede özellikle üniversiteye devam eden bireyler aile ve çevreleri tarafından aktarılmış değerleri kendi yaşamları ile bağdaştırmaya çalışırken aynı zamanda kendilerine ait bir standartlar ve değerler sistemi geliştirmeye çalışmaktadır (11,12).

Lise ortamından üniversite ortamına gelen bireyin problemleri kişiler arası ilişkilerden, birçok nevrotik eğilimlerin sergilendiği boyuta kadar değişim gösterebilmektedir (13). Üniversite öğrencilerinin toplumdaki diğer genç yetişkinler gibi gelişimsel görevleri arasında, yakın ilişki kurma, kimlik arayışı çabalarını sürdürme, bir yaşam stili çizme, meslek ve evlilik kararları gibi görevler sayılabilir. Bunlar, üniversite öğrencilerini farklı boyutlarda etkileme durumunda olup, öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel yaşantılarını önemli düzeyde etkileyebilmektedir (14). Birey, genel olarak ailesinin yanından ayrılmayla birlikte üniversitedeki öğrenim sisteminin getirdiği yeni ortama uyum sağlama, kendi kararlarını verme, sorumluluk alma ve bunun sonucuna katlanma, derslerde başarılı olma, beslenme ve barınma ihtiyaçlarını karşılama ve arkadaş edinme gibi pek çok problemle karşı karşıya kalmaktadır. Bu problemler, akademik ve mesleki, aile, sosyal uyum, depresyon, obsesyon, kişiler arası duyarlılık, anksiyete gibi pek çok alanda ortaya çıkabilmektedir. Bununla birlikte üniversite yıllarında bir grubun üyesi olma, bir meslek sahibi olma ve geleceğe yön verme idealleri ile yeni bir okul, yeni bir kente ve yabancı bir çevreye uyum sağlama çabaları pek çok bireyde bazı uyum problemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (15). Birey bu problemleri aşmaya çalışırken çeşitli kaynaklardan gelen stres ve zorlanmalar sonucunda psikolojik problemler yaşayabilmekte ve bu problemler bireyin yaşamını değişik şekillerde etkilemektedir (16,17). Üstün, bu sorunlarla başa çıkamayan bireylerde depresif eğilimlere, genel kaygı gibi davranış bozukluklarına, başarısızlık, kişiler arası ilişki ve uyum sorunlarına rastlanıldığını belirtmektedir (18).

Dökmen, üniversite 1.sınıf öğrencilerinin daha çok üniversite ve yurt yaşamına uyum sorunlarının ön plana çıktığını, son sınıf öğrencilerinin ise gelecek kaygısı, iş bulma endişesinin ön planda olduğunu belirtmektedir (19). Üniversite öğrencilerinden kızların %35'i, erkeklerin %50'si kişisel sorunlarının olduğunu belirtmekte ve bu sorunlar içinde arkadaşlık ilişkileri, özellikle karşı cinsle ilişkiler kurma ve sürdürme konu-

sunda sorunları olduğu görülmektedir (20). Üniversite öğrencilerinin uyum sorunları üzerine yapılan çalışmada Çoruh, üniversite gençliğinin üniversite ortamında uyum sağlaması gereken değişiklikleri akademik, benlik, kimlik gelişimi, yalnızlık, yurtlarda kalmak, kişiler arası ilişkiler çerçevesinde ele almıştır (21). Araştırmada üniversite öğrencilerinin genelde kişisel, sosyal, mesleki, eğitsel karmaşalar, ailevi problemler ve kararlar konusunda problemler yaşadığı ve psikolojik danışmaya ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır. Şahin ise yaptığı araştırmada öğrencilerin genellikle psikolojik sağlık, danışacak kimse bulamama, toplum, kişilik kuralları, başarı, yalnızlık ve çevreyle ilişki konularında problemleri olduğunu ve bu konularda yardım arama çabalarında bulduklarına değinmiştir (22).

Yukarıda yapılan açıklamalara dayanarak ciddi problemler ortaya çıkıncaya kadar, herkes tarafından "uyumlu" olarak kabul edilen pek çok birey, bu süreç içinde ciddi davranış ve uyum problemleri yaşayabilmektedir. Bu çok ciddi davranış ve uyum problemleri ise ya açık davranış belirtileri halinde kendini göstermemekte ya da bu problemler ertelenmektedir. Ancak bireylerin başlangıçta basit olarak algılanan ama zamanla artan problemleri, yığılma şeklinde birikerek, etkisi gittikçe artan ciddi problemlerin gelişmesine ve ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (7,23). Dolayısıyla böylesine ciddi problemlerle karşı karşıya kalan bireylerin uyum problemlerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışma, Teknik Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin psikososyal uyum düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç altında öğrencilerin cinsiyet, sınıf, öğretim durumu, yaş ve ikamet edilen yer değişkenleri açısından uyum düzeylerinde fark olup olmadığı incelenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu

Araştırmaya, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 346 öğrenci katılmış olup 72 öğrenci ölçeğin geçerlik puanına erişemediklerinden analiz dışında tutulmuştur. Böylece araştırma grubu 60 kız, 214 erkek toplam 274 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin 40'ı 1. sınıf, 81'i 2. sınıf, 66'sı 3. sınıf, 87'si 4. sınıf olup 17-19 yaş grubunda 25, 20-22 yaş grubunda 130, 23-25 yaş grubunda 90 ve 26 ve daha fazla yaş grubunda ise 20 öğrenci yer almaktadır. Öğrencilerin 184'ü birinci öğretim, 90'ı ikinci öğretime devam etmekte olup, 70'i yurtda, 142'si ailesinin yanında ve 62'si evde arkadaşlarıyla kalmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerini belirlemek için Özgüven tarafından geliştirilen "Hacettepe Kişilik Envanteri" (HKE) uygulanmıştır (23). Envanter dört "kişisel uyum" ve dört "sosyal uyum" alt ölçeği olmak üzere toplam sekiz ölçekten oluşmuştur. Kişisel ve sosyal uyum puanlarının toplamı genel uyum puanını vermektedir. Envanter her bir alt ölçekten 20'şer soru maddesi ve 8 geçerlilik maddesi

olmak üzere toplam 168 soru maddesini içermektedir. Maddelerin cevap seçenekleri evet-hayır olarak iki seçenektir. Ölçeğin değerlendirilmesi cevap anahtarına göre yapılmaktadır. Her bir madde 1 puanla değerlendirilmektedir. Envanterde yüksek puanlar, sağlıklı veya uyumlu oluşu, düşük puanlar ise uyumsuz oluşu işaret etmektedir (23). Hacettepe kişilik envanterinin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach' Alpha katsayısı hesaplanmış ve sonuç .84 olarak bulunmuştur. Envanterde yer alan uyum düzeyleri, alt ölçekler açısından incelenebileceği gibi, üç boyut (kişisel, sosyal ve genel uyum) açısından da incelenebileceğinden bu araştırmada bu üç boyut düzeyinde analiz yapılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada öğrencilerin cinsiyet, sınıf, öğretim durumu, yaş grubu ve ikamet edilen yer değişkenlerine göre kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum düzeylerini belirlemede bağımsız t testi, çoklu gruplarda ise tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. Çoklu gruplarda farkın kaynağı Tukey testi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın verileri SPSS 15.0 paket program kullanılarak değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Cinsiyete Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyum Farklılıkları

Araştırmaya katılanların "cinsiyet" değişkenine göre uyum düzeylerinin, kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum boyutlarına ilişkin ortalama (\bar{X}), standart

sapma değerleri (SS) ve t-testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü üzere öğrencilerin cinsiyetlerine göre kişisel uyumda ($t_{(272)} = -2.593$, $p < .05$) istatistiksel açıdan erkekler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu bulgu kızların erkeklere göre daha çok duygusal kararsızlık yaşadıkları, kendi kararlarını vermede güçlük çektikleri, nevrotik eğilimler gösterdikleri ve eleştiriye açık olamadıkları şeklinde yorumlanabilir.

3.2. Sınıf Düzeyine Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyum Farklılıkları

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre uyum düzeylerinin kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum boyutlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2'den anlaşılacağı üzere öğrencilerin sınıf düzeylerine göre kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum açısından istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir başka ifadeyle öğrencilerin birinci, ikinci, üçüncü ya da dördüncü sınıfta olmalarıyla uyum düzeyleri arasında bir fark olmadığı söylenebilir.

3.3. Öğretim Durumuna Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyum Farklılıkları

Araştırmaya katılanların öğretim durumu değişkenine göre uyum düzeylerinin kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum boyutlarına ilişkin ortalama

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyuma İlişkin t-Testi Sonuçları

Uyum	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	t	p
KİŞİSEL UYUM	Kız	60	39.10	9.33	-2.593	.010*
	Erkek	214	43.44	11.99		
SOSYAL UYUM	Kız	60	53.95	9.37	.445	.657
	Erkek	214	53.35	9.10		
GENEL UYUM	Kız	60	93.05	17.33	-1.349	.178
	Erkek	214	96.79	19.44		

* $p < .05$

Tablo 2. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyuma İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Uyum	Sınıf	n	\bar{X}	ss	F	p
KİŞİSEL UYUM	1.sınıf	40	41.58	14.81	1.087	.355
	2.sınıf	81	42.59	11.24		
	3.sınıf	66	44.53	11.11		
	4.sınıf	87	41.27	10.52		
SOSYAL UYUM	1.sınıf	40	51.98	9.84	.616	.605
	2.sınıf	81	53.47	10.01		
	3.sınıf	66	54.47	8.59		
	4.sınıf	87	53.45	8.42		
GENEL UYUM	1.sınıf	40	93.55	23.48	.895	.444
	2.sınıf	81	96.06	19.87		
	3.sınıf	66	99.00	17.68		
	4.sınıf	87	94.72	16.94		

(\bar{X}), standart sapma değerleri (SS) ve t-testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

uyum ölçeğinde 17-19 yaş ile 26 ve yukarı yaş; 20-22 yaş ile 26 ve yukarı yaş; 23-25 yaş ile 26 ve yukarı yaş

Tablo 3. Öğrencilerin Öğretim Durumlarına Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyuma İlişkin t-Testi Sonuçları

Uyum	Öğretim	n	\bar{X}	SS	t	p
KİŞİSEL UYUM	I.Öğretim	184	42.75	11.53	.525	.600
	II.Öğretim	90	41.96	11.74		
SOSYAL UYUM	I.Öğretim	184	53.49	9.28	.024	.981
	II.Öğretim	90	53.46	8.91		
GENEL UYUM	I.Öğretim	184	96.24	19.01	.331	.741
	II.Öğretim	90	95.43	19.20		

Tablo 3'te görüldüğü gibi tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin öğretim durumlarına göre kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum açısından istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir başka ifadeyle öğrencilerin birinci ya da ikinci öğretimde öğrenim görmeleriyle uyum düzeyleri arasında bir fark olmadığı ya da uyum düzeylerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

3.4. Yaş Gruplarına Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum Ve Genel Uyum Farklılıkları

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre uyum düzeylerinin kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum boyutlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü üzere öğrencilerin yaş grupları dikkate alındığında sosyal uyumda anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bunun yanı sıra kişisel uyum ($F_{3,270}=4.23$, $p<.01$) ve genel uyumda ($F_{3,270}=3.56$, $p<.05$) fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Farkın kaynağını belirlemek için Tukey testi yapılmış ve kişisel

grubundaki öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir. Genel uyum ölçeğinde ise 17-19 yaş ile 26 ve yukarı yaş; 20-22 yaş ile 26 ve yukarı yaş grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu bulgu, yaş arttıkça bireyin kazanımlarının artmasının sonucu olarak daha genç bireylere oranla daha yaşlı bireylerin uyum düzeylerinin yüksek çıkmasına neden olduğu şeklinde yorumlanabilir.

3.5. İkamet Edilen Yere Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum Ve Genel Uyum Farklılıkları

Araştırmaya katılan öğrencilerin ikamet ettikleri yere göre uyum düzeylerinin kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum boyutlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5'de görüldüğü üzere öğrencilerin ikamet ettikleri yer dikkate alındığında kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir başka ifadeyle öğrencilerin yurtda, evde ya da ailesiyle birlikte kalmaları ile uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark elde edilmemiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Yaş Gruplarına Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyuma İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Uyum	Yaş	n	\bar{X}	ss	F	p	fark
KİŞİSEL UYUM	1. 17-19	25	39,52	13,81	4.23	.006*	1-4
	2. 20-22	139	41,96	11,13			2-4
	3. 23-25	90	42,30	11,44			3-4
	4. 26+	20	50,80	9,40			
SOSYAL UYUM	1. 17-19	25	52,12	10,19	2.28	.079	
	2. 20-22	139	52,50	9,24			
	3. 23-25	90	54,54	8,46			
	4. 26+	20	57,25	9,26			
GENEL UYUM	1. 17-19	25	91,64	23,02	3.56	.015**	1-4
	2. 20-22	139	94,46	18,56			2-4
	3. 23-25	90	96,84	18,20			
	4. 26+	20	108,05	17,07			

* $p<.01$

** $p<.05$

Tablo 5. Öğrencilerin İkamet Ettikleri Yere Göre Kişisel Uyum, Sosyal Uyum ve Genel Uyuma İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Uyum	İkamet	n	\bar{X}	ss	F	p
KİŞİSEL UYUM	1. Yurt	70	41,94	12,25	.397	.673
	2. Ev	142	43,09	11,71		
	3. Aile	62	41,74	10,60		
SOSYAL UYUM	1. Yurt	70	54,14	8,92	.412	.663
	2. Ev	142	53,51	9,38		
	3. Aile	62	52,69	8,94		
GENEL UYUM	1. Yurt	70	96,09	19,85	.278	.757
	2. Ev	142	96,60	19,25		
	3. Aile	62	94,44	17,84		

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin uyum düzeylerinde cinsiyet, sınıf düzeyi, öğretim durumu, yaş ve ikamet edilen yere göre fark olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmada erkek öğrencilerin kişisel ve genel uyum düzeylerinin kız öğrencilerden ve kız öğrencilerin sosyal uyum düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmış olup sadece kişisel uyum düzeyinde anlamlı fark gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin yaşlarına göre uyum düzeylerinde anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erkek öğrencilerin uyum düzeylerinin kız öğrencilerin uyum düzeylerinden daha yüksek çıkması, erkeklerin kendilerini kızlara göre daha kararlı görmeleri, kendine güvenen, alıngan olmama özellikleri gösteren, başkalarından daha az tavsiye isteyen ve kendi kararlarını kendileri verme eğiliminde olan bireyler olarak algılanmaları olabilir. Ayrıca kronik yorgunluk, uyuya-mama, iştahsızlık gibi psikosomatik belirtileri daha az ya da hiç göstermemeleri, duygusal çatışmalarını fiziksel yollardan ifade etmek yerine daha uzlaşmacı bir tavır takınmaları ve eleştiriye kızlara göre daha açık olmaları kişisel uyum düzeylerinde anlamlı farkın çıkmasının nedeni olarak düşünülebilir. Bunun yanında Şahin ve Tunçel'in de ifade ettiği gibi ebeveynlerin kız çocuklarına karşı daha baskıcı, koruyucu ve geleneksel tutumlarının kız öğrencilerin erkeklere oranla daha düşük bir uyum göstermelerine neden olduğu söylenebilir (15). Ebeveyn ve toplumun beklentileri ve kızlara yüklenmiş olan roller, kızların daha fazla gergin ve kaygılı bireyler olmalarını beraberinde getirmektedir. Bu durum kızların kişisel uyum düzeylerinin erkeklere göre daha düşük çıkmasının nedeni olabilir.

Uyumla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde bu araştırmada elde edilen bulgulara paralel sonuçlar elde edildiği gibi farklı sonuçlar da bulunmaktadır. Örneğin ergenlerin empatik beceri ve uyum düzeylerinin incelendiği araştırmada Köksal, cinsiyetin sadece kişisel uyum üzerinde istatistiksel açıdan önemli bir farka neden olduğu ve erkeklerin kişisel uyumda kızlara oranla

daha yüksek puan aldıkları sonucuna ulaşmıştır (24). Kızıltan'ın yaptığı araştırmada üniversiteye devam eden erkek öğrencilerin kişisel ve genel uyum düzeylerinin kızlardan, kızların sosyal uyum düzeylerinin ise erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır (25). Dündar'ın yapmış olduğu araştırmada ise öğrencilerin genel uyum ve kişisel uyum açısından kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamış buna karşılık sosyal uyum açısından kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur (26). Dündar, Yapıcı ve Topçu ile Aktaş'ın yaptığı araştırmada ise cinsiyete göre, öğrencilerin, genel, kişisel ve sosyal uyum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (27,7). Cinsiyet farklılığının araştırıldığı diğer bazı araştırmalarda da (28,29) bu araştırmanın bulgularına benzer bulgulara rastlanmıştır.

Yaş dikkate alındığında öğrencilerin kişisel, sosyal ve genel uyumda, 26 ve yukarı yaş grubundaki öğrencilerin uyum düzeylerinin diğer yaş gruplarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kişisel uyum ve genel uyumda anlamlı fark gözlenmiş sosyal uyumda ise anlamlı fark gözlenmemiştir. 26 ve yukarı yaşa sahip bireylerin diğer yaş gruplarına göre kendi yeteneklerinin farkında olma, kendi kendine kararlar verebilme, ortaya çıkan yeni ve yabancı durumlardan çekinmeme gibi davranış özellikleri göstermeleri daha uyumlu bireyler olmalarını kolaylaştırdığı düşünülebilir (23). Ayrıca acil durumlarda etkili davranışlar gösterme, benliğini olduğu gibi kabul etme ve eleştiriye daha açık olma gibi özelliklere sahip olmaları diğer yaş gruplarına göre daha uyumlu bireyler olmalarının nedeni olarak söylenebilir. Yaşla ilişkili farklılığın ortaya çıkmasının bir diğer nedeni yaşantı zenginliği olarak düşünülebilir. Bir başka ifadeyle yaş arttıkça bireyin geçirdiği deneyimler ve bu deneyimler sonucu elde ettiği yaşantı zenginliği, daha genç bireylere oranla daha uyumlu davranmalarını kolaylaştırdığı söylenebilir.

Araştırmada sınıf düzeyi, öğretim durumu ve ikamet edilen yer değişkenleri açısından öğrencilerin uyum düzeylerinde fark olmadığı sonucu bulunmuştur. Yapılan bazı araştırmalarda benzer sonuçlara rastlanmıştır

olup öğrencilerin sınıf düzeyi ile uyum düzeyleri arasında bir fark bulunmamıştır (24,26,27,29,30). Buna karşılık Aktaş ile Şahin ve Tunçel'in yaptıkları çalışmada ise 1. ve 4. sınıflar ile uyum düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur (7,15). Balabanlı'nın yaptığı çalışmada ise, sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin uyum alanları ve uyum düzeylerinin olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir (31). Sonuç olarak çalışmada elde edilen bulgular ışığında sınıf düzeyinin, öğretim durumunun ve ikamet edilen yerin bireylerin uyum düzeylerinin önemli bir belirleyicisi olmadığı söylenebilir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören erkek öğrencilerin kişisel uyum ve genel uyum düzeylerinin kız öğrencilerin uyum düzeylerinden anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, 26 yaş ve daha büyük öğrencilerin kişisel uyum ve genel uyum düzeylerinin daha genç öğrencilere daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Üniversite yıllarında bir grubun üyesi olma, bir meslek sahibi olma, geleceğe yön verme, idealleri gerçekleştirme ve yeni bir okul, yeni bir kent ve yabancı bir çevreye uyum sağlama çabaları çoğu bireyde bazı uyum problemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu problemleri ortadan kaldırmak etkili ve profesyonel anlamda bireylere yardım edilmesiyle mümkün olabilmektedir. Bu yardımın psikolog veya psikolojik danışmanlar tarafından götürülmesi ne kadar önemliyse bireyin okul ortamında karşılaştığı diğer kişilerin (örneğin; arkadaş, akademik ve idari personel) bu yardımı destekleyici tutum sergilemesi de bir o kadar önemlidir. Öğrencilerin içinde buldukları yaşam alanlarında desteklenmeleri, öğrencilerin geleceğe güvenle bakmalarını kolaylaştırabilir ve uyum problemlerini azaltabilir. Uyum problemi yaşayan öğrencilerin, uyum problemlerini azaltmak ve ortadan kaldırmak için, öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri ortamlar oluşturmak yararlı olabilir. Öğrencilerin kendilerini en iyi ifade edebilecekleri bir yaşam alanı olarak sınıf ortamı düşünüldüğünde ders öğretim elemanları tarafından sınıf ortamlarının sadece ders verilen bir yer olmaktan öte öğrencilerle bir paylaşım alanı olarak düşünülmesi ve öğrencilerin bir birey olarak algılanması ve onlarla paylaşımında bulunulması, öğrencilere değerlilik hissi ve ait olma duygusu kazandıracığından uyum problemlerinin giderilmesi için önemli bir araç olarak kullanılabilir.

Uyum problemleri yaşayan öğrenciler, bu problemlerin üstesinden gelmede profesyonel anlamda yardıma ihtiyaç duyduklarında üniversitelerin mediko sosyal merkezlerinde yer alan psikolojik danışma merkezlerinden yararlanabilmektedirler. Bu hizmetlerin fakülte düzeyine yaygınlaştırılması problemlerin çözümünü kolaylaştırabilir.

Bu çalışma, öğrencilerin uyum düzeylerinin belirlenmesi ve uyum düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılık olup olmadığının incelenmesi ile sınırlıdır.

Bu nedenle daha geniş gruplarla çalışılması ve başka değişkenlerle (örneğin sosyal destek, öz saygı) ilişkisine bakılması uyum ve uyumsuzluğun dinamiklerinin anlaşılmasını kolaylaştırabilir.

6. KAYNAKLAR

1. Köknel, Ö., İnsanı anlamak (4. Baskı), Altın Kitaplar, İstanbul, 1993.
2. Al-Sharideh, K. and Goe,W.R., Ethnic communities within the university: an examination of factors influencing the personal adjustment of international students, *Research in Higher Education*, 39(6), 699-725, 1998.
3. Skowron, E. A., Differentiation of self, personal adjustment, problem solving, and ethnic group belonging among persons of color, *Journal of Counseling and Development*, 82, (4), 447-456, 2004.
4. Phalet, K., Hagendoom L., Personal adjustment to acculturative transitions: the turkish experience, *International Journal of Psychology*, 31 (2), 131 -144, 1996.
5. Gardner, F., Johnson, A., Yudkin, P., Bowler, U., Hockley, C., Mutch, L, & Wariyar, U., Behavioural and emotional adjustment of teenagers in mainstream school who were born before 29 weeks gestation, *Pediatrics*, 114, 676-682, 2004.
6. Hallaraker, E., Arefjord, K., Havik, O.E. and Meland, J.G., Social support and emotional adjustment during and after a severe life event: A study of wives of myocardial infarction patients, *Psychology and Health*, 16, 343-355, 2001.
7. Aktaş, Y., Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: uzunlamasına bir çalışma, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 107-110, 1997.
8. Yörükoğlu, A. Gençlik çağı (7. Basım), Özgür Yayın Dağıtım, Ankara, 1990.
9. Özgüven, İ.E. Üniversite öğrencilerinin uyum sorunları ve baş etme yolları, *Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu Bilimsel Çalışmaları*, Bilkent Üniversitesi, Meteksan, Ankara, 23-30, 1989.
10. Özoğlu, S.Ç., Gençliğin eğitimi ve sorunları. *Bilim Dizisi: 9. Eğitim Toplantısı (20-22 Kasım)*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, 1985.
11. Harper,J. F. and Marshall, E., Adolescent's problems and their relationship to self-esteem, *Adolescence*, 26(04), 799-808, 1991.
12. Hurlock, E. B., *Developmental psychology a life-span approach*, Mc Graw-Hill, New Delhi, 1980.
13. Özbay, Y., Üniversite öğrencilerinin problem alanları ile yardım arama tutumları arasındaki ilişki, 9. Ulusal Psikoloji Kongresi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 1996.
14. Koç, M., Avşaroğlu, S. ve Sezer A. Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile problem alanları arasındaki ilişki, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 483-498, 2004.
15. Şahin, C. ve Tunçel, M., Sınıf öğretmenliği ve beden eğitimi öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin psikososyal uyum düzeylerinin incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9,(2), 45-50, 2008.
16. Üre, Ö., Yalçın, B. ve Hamarta, E., Psikolojik danışma servisine başvuran üniversite öğrencilerinin psikolojik

- belirti düzeylerinin incelenmesi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12, 168-176, 2001.
17. Deniz, M. E., Avşaroğlu, S. ve Hamarta, E. Psikolojik danışma servisine başvuran üniversite öğrencilerinin psikolojik belirti düzeylerinin incelenmesi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16-17-18, 139-152, 2004.
 18. Ültanır, E. Yeni açılan üniversitelerde psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin açılmasına duyulan gereklilik, Çağdaş Eğitim Dergisi, 220, 10-14, 1996.
 19. Dökmen, Ü., Ana-Baba gençleri ne ölçüde tanıyor?, Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu, Bilimsel Çalışmaları, Bilkent Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezi, Ankara, 1989.
 20. Ekşi, A., Gençlerimiz ve sorunları, İstanbul Üniversitesi Mediko Sosyal Merkezi, Yayın no:1, İstanbul, 1982.
 21. Çoruh, M. Üniversite gençliğinin uyum sorunları, Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu Bilimsel Çalışmaları, Bilkent Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezi, Ankara, 1989.
 22. Şahin, N.H., Beck depresyon envanterinin üniversite öğrencileri için geçerliği güvenilirliği, Türk Psikoloji Dergisi, 23, 3-13, 1989.
 23. Özgüven, İ. E., Hacettepe kişilik envanteri el kitabı, Odak Ofset, Ankara, 1992.
 24. Köksal, A., Müzik eğitimi alma, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre ergenlerin empatik becerilerinin ve uyum düzeylerinin incelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 99-107, 2000.
 25. Kızıltan, G., Üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyum düzeylerini etkileyen etmenler, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1984.
 26. Dündar, S., Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24 (2),139-150, 2009.
 27. Dündar, S., Yapıcı, Ş. ve Topçu, B. Öğrencilerin kişilik özellikleri ile sınav kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi, İnönü Üniversitesi, Malatya, 2007.
 28. Ceyhan, E., Mesleki sorun düzeyleri farklı okul rehber öğretmenlerinin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 13, 45-55, 2000.
 29. Sivrikaya, K., Fatih Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin uyum düzeylerinin belirlenmesi ve uyum düzeyleri arasındaki farklılıkların araştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992.
 30. Yılmaz, F., Lise ve dengi okullara devam eden öğrencilerin uyum düzeylerini etkileyen faktörler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.
 31. Balabanlı, F., Öğretmen liselerinde okuyan öğrencilerin kişisel ve sosyal uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.